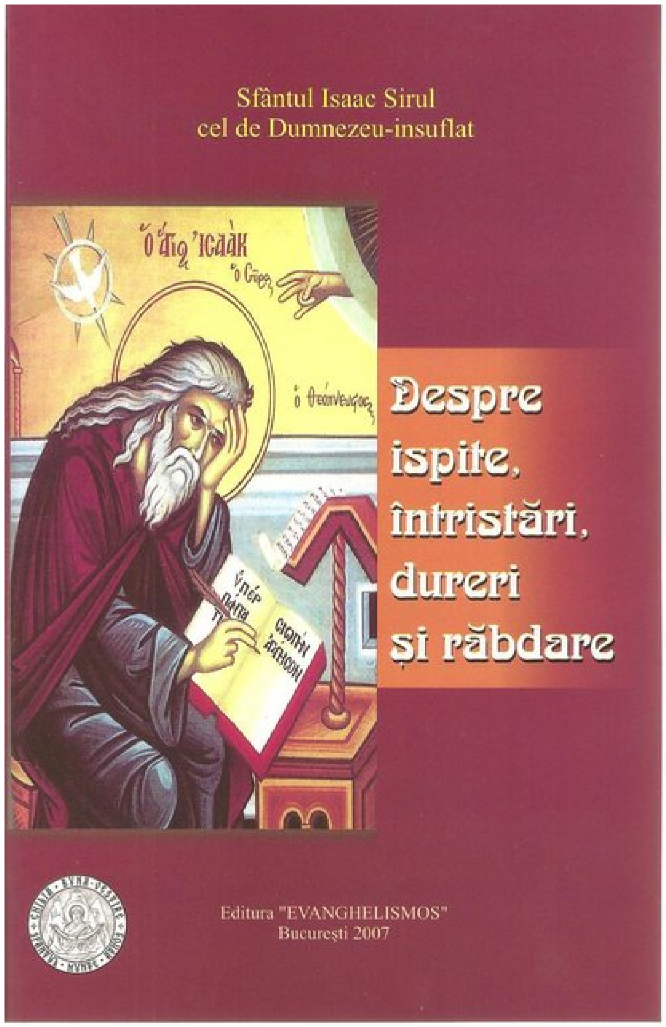
Sfântul Isaac Sirul cel de Dumnezeu-insuflat

Despre ispite, întristări, dureri şi răbdare

Traducere din limba greacă de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu

SCHITUL LACU - SFÂNTUL MUNTE ATHOS

Editura EVANGHELISMOS
Bucureşti - 2007

Cuprins

Însemnare introductivă 3

Cuvinte purtătoare de nădejde 4

Cu smerenia împuţinăm întristarea adusă de ispite 6

Necazurile îndurate fără de voie sunt iconomisite de iubirea de oameni a lui Dumnezeu 7

În vremea necazurilor, să ne încredinţăm înţelepciunii şi purtării de grijă a lui Dumnezeu 8

Să-I fim recunoscători lui Dumnezeu pentru necazurile ce ni le trimite şi să le răbdăm cu bucurie, căci El ne iubeşte 9

Să nu începi lucrarea virtuţii, dacă nu eşti pregătit să te lupţi cu vrăjmaşul 12

Înţelepciunea lui Dumnezeu se arată în ispite şi în necazuri 12

Prin necazuri, cunoaştem dragostea lui Dumnezeu 13

Toţi cei care mor pentru lume se pregătesc să îndure cu bucurie cele neplăcute 14

Pentru care pricini sunt îngăduite ispitele 15

Crucea ispitelor ne izbăveşte de cugetarea cea semeaţă şi ne povăţuieşte către virtute 17

În Împărăţia lui Dumnezeu vom intra cu multă durere şi osteneală 18

Reaua pătimire, suferită cu smerenie, este urmată de bucurie 20

Să nu laşi înăuntrul tău sămânţa gândului viclean ca să nu cazi în ispite 20

„Rugaţi-vă ca să nu intraţi în ispită” 21

Vom birui ispitele trupeşti cu ajutorul harului lui Dumnezeu 23

Marile ispite sunt urmate de mari harisme. Ispitele care înţelepţesc 24

Ispitele îngăduite celor mândri, care sunt vrăjmaşi ai lui Dumnezeu 26

Ispitele îngăduite vrăjmaşilor lui Dumnezeu care sunt cei mândri 27

Ispita împuţinării de suflet 29

Din experienţa dobândită în necazuri, se naşte înţelepciunea 30

Ispitele sunt un leac amar. Să-l primim aşadar cu smerenie şi răbdare 32

Rugăciunile neîncetate făcute în vremea ispitelor 33

Dumnezeu şi îngerii se bucură în necazurile noastre, în timp ce diavolul se bucură în trândăvia şi traiul nostru bun 34

Osândeşte-te pe tine însuţi în vremea necazului şi nu deznădăjdui 34

„Beţia” lui Dumnezeu îl face pe om nesimţitor faţă de întristări 35

Trupul se face nesimţitor la necazuri 36

Prin răbdarea în necazuri, ne facem părtaşi ai Patimilor lui Hristos 36

Răbdarea în necazuri 37

Să suferim nedreptatea cu smerenie şi cu bucurie 37

Răbdarea este harisma lui Dumnezeu 38

Răbdarea cea de mulţi ani care a adus îmbelşugat harul lui Dumnezeu 38

SFATURI DUHOVNICEŞTI 39

Însemnare introductivă

Iubite cititor, această broşură, pe care o ţii în mâinile tale, este scrisă de un mare dascăl purtător de Dumnezeu şi păstor al Bisericii Ortodoxe care a trăit în secolul al 6-lea o viaţă îngerească. Este vorba de Cuviosul Isaac Sirul, care a ajuns la măsuri înalte de nevoinţă, virtute, desăvârşire şi sfinţenie. Cuvintele şi învăţăturile sale sunt pline de înţelepciune dumnezeiască şi har.

Aici sunt cuprinse învăţături dumnezeieşti despre înfruntarea întristărilor, încercărilor, durerilor şi ispitelor. Să fim cu multă luare-aminte la ele şi să le punem în practică ca să dobândim merinde duhovniceşti şi folos duhovnicesc din întristările ce ne cuprind.

Aceste sfaturi preţioase, mântuitoare şi pline de experienţă ale înţeleptului şi de Dumnezeu-purtătorului Isaac Sirul ne vor ajuta mult pe noi, călătorii cei îndureraţi, pe calea acestei vieţi. Ajunge numai să le valorificăm prin răbdare, pocăinţă, rugăciune şi încredere în Pronia dumnezeiască a Iubitorului de oameni Dumnezeu, Părintele nostru Cel ceresc.

Se tipăreşte această lucrare de către editura „Orthodoxos Kipseli” spre slava lui Dumnezeu şi spre mângâierea semenilor noştri întristaţi şi îndureraţi.

„Fiule, când vrei să te apropii să slujeşti Domnului Dumnezeu, găteşte-ţi sufletul tău spre ispită!" (Cartea înţelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul) 2, 1).

„Uitaţi-vă la neamurile cele din început şi vedeţi cine a nădăjduit spre Domnul şi s-a ruşinat? Sau cine a petrecut în frica Lui şi a fost părăsit? Sau cine L-a chemat pe El şi a fost trecut cu vederea?" (Cartea înţelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul) 2, 10-11).

„În lume necazuri veţi avea, dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea" (Ioan 16, 33).

„Dar credincios este Dumnezeu, Care nu va îngădui ca să fiţi ispitiţi mai mult decât puteţi ci, odată cu ispita, va aduce şi scăparea din ea, ca să puteţi răbda" (1 Corinteni 10, 13).

Cu smerenia împuținăm întristarea adusă de ispite

Să ne aducem aminte de făcătorii de rele, care se dau pe ei înşişi în mâinile judecătorilor ca să fie pedepsiţi pentru faptele lor. Aceştia, atunci când încep să fie chinuiţi, dacă se smeresc şi îşi mărturisesc fără întârziere nedreptatea lor, sunt pedepsiţi mai puţin şi, suferind acele dureri, se izbăvesc. Dacă însă rămân neînduplecaţi şi nu vor să-şi mărturisească fărădelegea, chinurile lor se înmulţesc. Iar la sfârşit, după multe suferinţe şi după ce trupul lor ajunge plin de răni, sunt nevoiţi să mărturisească, chiar şi fără să vrea, dar acum nu le mai foloseşte la nimic, deoarece au îndurat deja toate acele chinuri.

Căci şi noi, pentru păcatele noastre cele nesăbuite, suntem predaţi, ca să fim miluiţi, în mâinile Dreptului Judecător al tuturor oamenilor şi primim loviturile întristărilor, până când le vom mărturisi. Atunci pedeapsa se micşorează. Aşadar, dacă, atunci când va veni peste noi toiagul Judecătorului, ne vom smeri şi ne vom aduce aminte de nedreptăţile noastre, mărturisindu-le în faţa Dreptului Judecător, cu puţine ispite şi întristări ne vom izbăvi.

Dar se poate ca în timpul certării să ne cuprindă încăpăţânarea şi să nu mărturisim că noi am greşit, fiind vrednici să pătimim şi mai multe, ci să aruncăm vina pentru păcatele noastre asupra oamenilor. Ba încă şi asupra diavolilor, iar uneori chiar şi asupra dreptăţii dumnezeieşti iar astfel ne scoatem pe noi înşine nevinovaţi.

Ne încăpăţânăm şi nu ne pocăim, deşi ştim că Dumnezeu cunoaşte mai bine ceea ce ne este de folos şi că dreptatea Lui se întinde peste întreaga lume şi că nimeni nu

este pedepsit fără să poruncească El. Deci dacă vom înfrunta întristările noastre cu o astfel de încăpăţânare, orice necaz va veni peste noi, ne va aduce o mâhnire neîncetată, iar necazurile noastre vor deveni şi mai cumplite şi vor veni unele după altele. Iar aceasta până când vom dobândi o adevărată cunoaştere de sine și ne vom smeri şi vom conştientiza că am păcătuit.

Dar dacă ne vom învârtoşa şi, siliţi fiind de necazuri, vom mărturisi păcatele noastre la sfârşit, această mărturisire nu ne va folosi, de vreme ce am îndurat toate întristările şi ispitele şi ne-am lipsit de mângâierea pe care o aduce pocăinţa.

Necazurile îndurate fără de voie sunt iconomisite de iubirea de oameni a lui Dumnezeu

Cu cât cineva se va lipsi de bunăvoie de bunătăţile acestei lumi, cu atât mila lui Dumnezeu îl va urma, iar iubirea Lui îl va ocroti. Însă toţi cei care au o voinţă slabă şi, pentru aceasta, nu se pot nevoi pentru dobândirea vieţii veşnice, Dumnezeu povăţuieşte sufletele lor spre virtute prin necazurile cele fără de voie.

Căci şi acel sărac Lazăr nu era lipsit de bunătăţile acestei lumi de bunăvoie. Acesta avea şi trupul plin de răni şi astfel era cuprins de două suferinţe amare, una fiind mai rea decât cealaltă. Însă la sfârşit, s-a învrednicit de sânul lui Avraam.

Dumnezeu este foarte aproape de inima omului întristat, care cu durere strigă către El. Se poate ca Dumnezeu să-l lipsească pe om de bunătăţile cele materiale sau să-i trimită un alt necaz, dar toate acestea le îngăduie până când ne vom deprinde cu răbdarea. El lucrează întocmai ca un medic care operează pe cineva pentru a-l scăpa de o boală gravă. Cu toate acestea, Dumnezeu îi arată iubirea Sa de oameni potrivit cu măsura în care acela îndură necazurile.

În vremea necazurilor, să ne încredințăm înțelepciunii şi purtării de grijă a lui Dumnezeu

Nici demonii, nici fiarele nu-l pot vătăma pe om, nici oamenii răi nu-şi pot împlini voia lor cea rea de a-i distruge pe ceilalţi, dacă Dumnezeu, Care cârmuieşte toată lumea, nu va îngădui aceasta. Iar dacă îngăduie, El va hotărî cât de mare va fi vătămarea. Căci Dumnezeu nu îngăduie ca ei să acţioneze în deplină libertate, pentru că altfel nu ar fi supravieţuit nici o făptură. El nu lasă ca puterea demonilor şi a oamenilor răi să se apropie de făpturile Sale şi să le vatăme potrivit voinţei lor.

De aceea, să-ţi spui întotdeauna: „Îl am pe Dumnezeu Care mă păzeşte şi nici o făptură nu poate să mă vatăme, dacă nu are îngăduinţă de la Dumnezeu. Cred încă şi aceasta că nici măcar înaintea ochilor mei nu vor îndrăzni să se arate şi nici să-i aud ameninţările. Căci dacă ar fi avut îngăduinţă de la Dumnezeu să facă rău cât de mult vor, nu ar fi fost nevoie de cuvintele lor ca să mă înfricoşeze, ci ar fi făcut cu mine ce ar fi vrut”.

Şi iarăşi să-ţi spui: „Dacă este voia Domnului meu ca făpturile Sale să fie stăpânite de demoni şi de oamenii vicleni, primesc aceasta cu bucurie ca să nu zădărnicesc voia Domnului meu” şi astfel, în vremea ispitelor te vei umple de bucurie, fiind încredinţat că mâna Domnului te povăţuieşte prin ispite.

Întăreşte, aşadar, inima ta, având încredere în Domnul şi nu te teme nici de frica de noapte, nici de săgeata ce zboară ziua. Căci credinţa dreptului în Dumnezeu, ne spune Sfânta Scriptură, îmblânzeşte fiarele sălbatice şi le face ca nişte mieluşei.

Să-I fim recunoscători lui Dumnezeu pentru necazurile ce ni le trimite şi să le răbdăm cu bucurie, căci El ne iubeşte

De multe ori, Dumnezeu îngăduie ca asceţii virtuoşi să fie încercaţi cu lipsirea de bunurile materiale şi să se ridice ispite asupra lor, să sufere boli trupeşti, precum Iov, să fie aruncaţi în sărăcie şi în primejdia de a fi ucişi de oamenii cei răi. Numai sufletele lor nu sunt vătămate. Căci nu este cu putinţă ca atunci când păşim pe calea lui Dumnezeu să nu întâlnim lucruri şi situaţii neplăcute, iar trupul să nu fie chinuit cu boli şi osteneli, desigur, atunci când iubim viaţa trăită în virtute.

Omul care îşi petrece viaţa sa potrivit voii sale păcătoase, care este biruit de invidie sau de altă patimă de suflet-ucigătoare, va fi osândit de Dumnezeu. Dacă însă va păşi pe drumul virtuţii şi va trăi potrivit voii lui Dumnezeu, împreună cu mulţi alţii care fac aceeaşi nevoinţă, dar va întâlni ceva neplăcut, nu este bine să părăsească calea virtuţii ci, dimpotrivă, trebuie să primească încercarea cu bucurie, iar nu să se plângă, şi să mulţumească lui Dumezeu pentru acest mare dar.

Să-I mulţumească încă şi pentru că a căzut în această încercare pentru dragostea Lui şi că s-a făcut părtaş pătimirilor Proorocilor, Apostolilor şi tuturor Sfinţilor, care au îndurat necazurile fără să părăsească calea lui Dumnezeu, fie că au venit ispite de la oameni, fie de la trup, fie de la demoni. Căci, fără îngăduinţa lui Dumnezeu, nu este cu putinţă să ne găsească ispita, care se face pentru noi pricină de a trăi potrivit voii dumnezeieşti.

Nu este cu putinţă ca Dumnezeu să lucreze într-un alt chip, atunci când vrea să-l ajute pe cel ce doreşte să se afle lângă El, decât să îngăduie ca acesta să fie încercat, pentru ca astfel să se dăruiască cu totul adevărului Evangheliei Şi aceasta pentru că omul singur nu se poate învrednici de măreţia virtuţii, căci, pentru a primi binefacerile lui

Dumnezeu, nu poate singur să se dea pe sine necazurilor şi, mai mult, să se bucure pentru ele, fără să fi primit harisma răbdării de la Iisus Hristos.

Aceasta o mărturiseşte şi Sfântul Apostol Pavel. Căci atât de mare este acest dar, încât numeşte aceasta harismă, zicând: „Căci vouă vi s-a dăruit, pentru Hristos, nu numai să credeţi în El, ci şi să pătimiţi pentru El” [Filipeni 1, 29).

Şi aşa cum Apostolul Petru scria în epistola sa: „Dar de veţi şi pătimi pentru dreptate, fericiţi veţi fi... întrucât sunteţi părtaşi patimilor lui Hristos” (1 Petru 3, 14; 4, 13).

Aşadar, nu este bine să te bucuri când toate îţi merg bine, iar în necazuri să te posomorăşti şi să cugeţi că ele (necazurile) sunt străine de calea lui Dumnezeu. Căci de la începutul lumii, şi din generaţie în generaţie, oamenii păşesc pe calea lui Dumnezeu prin cruce şi prin răstignirea şi omorârea patimilor. De unde însă ţi-a venit aceasta, adică să nu doreşti necazurile? Află, deci că, dacă cugeţi astfel, nu te afli pe calea lui Dumnezeu. Nu vrei să păşeşti pe urmele sfinţilor, ci voieşti să mergi pe o altă cale, a ta, şi să păşeşti pe ea fără să pătimeşti nimic.

Calea lui Dumnezeu este crucea de fiecare zi. Nimeni nu a urcat la Cer prin odihnă. Ştim unde sfârşeşte calea odihnei şi a traiului bun. Dumnezeu însă niciodată nu vrea ca să rămână fără grijă cel ce I s-a afierosit cu toată inima sa. Dimpotrivă, El vrea ca acesta să se îngrijească neîncetat de dobândirea virtuţilor. Dar şi din aceasta înţelegem că Dumnezeu îi poartă de grijă, din faptul că îi trimite neîncetat necazuri.

Pe cei care îşi petrec viaţa îndurând ispite, niciodată dumnezeiasca Pronie nu-i lasă să cadă în mâinile dracilor. Desigur, dacă se pleacă şi sărută cu smerenie picioarele fraţilor, le acoperă greşelile ca şi cum ar fi ale lui.

Cel care vrea să trăiască fără să se îngrijescă de virtute şi face aceasta în mod conştient, dar în acelaşi timp vrea să păşească pe calea virtuţii, unul ca acesta nu are nici

cea mai mică idee despre această cale. Drepţii nu numai că s-au nevoit de bunăvoie, ci chiar şi fără de voie, prin îndurarea ispitelor cumplite, trimise lor pentru a li se încerca răbdarea. Căci atunci când sufletul are frică de Dumnezeu, nu se teme de nimic din cele care vatămă trupul, deoarece nădejdea lui se află în Dumnezeu, atât în această viaţă, cât şi în cea viitoare, care nu are sfârşit. Amin.

Să nu începi lucrarea virtuții, dacă nu eşti pregătit să te lupți cu vrăjmaşul

Atunci când vrei să începi o lucrare plăcută lui Dumnezeu, mai întâi să te pregăteşti împotriva ispitelor care te vor afla şi să nu şovăi deloc. Căci vrăjmaşul are obicei, atunci când vede pe cineva că începe cu credinţă fierbinte o lucrare bună şi mântuitoare, să-l împiedice cu diferite ispite înfricoşătoare, ca, din pricina lor, să se răcească râvna lui şi să nu mai aibă vreo dorinţă de a se îndeletnici cu vreo lucrare plăcută lui Dumnezeu. Iar aceasta nu pentru că vrăjmaşul ar avea o asemenea putere - căci dacă ar fi avut, nimeni nu ar fi putut face vreodată vreo faptă bună - ci Dumnezeu îngăduie astfel, aşa cum am aflat din pilda lui Iov.

Aşadar, pregăteşte-te pe sineţi, astfel încât să înfrunţi cu vitejie ispitele ce se împotrivesc lucrării virtuţilor şi numai atunci această lucrare a ta e bineplăcută lui Dumnezeu. Dar dacă nu te vei pregăti pentru înfruntarea ispitelor, să nu porneşti spre săvârşirea virtuţilor.

Înțelepciunea lui Dumnezeu se arată în ispite şi în necazuri

Aşa cum se apropie genele una de alta, tot astfel se apropie şi ispitele de oameni. Iar aceasta Dumnezeu a iconomisit-o cu înţelepciune ca noi să dobândim folos. Adică să baţi cu stăruinţă la uşa milei lui Dumnezeu atunci când eşti împresurat de ispite şi, prin frica întristărilor, să intre în mintea ta sămânţa pomenirii lui Dumnezeu, ca rugându-te fierbinte să te apropii de El. Şi astfel să se sfinţească inima ta cu neîncetata pomenire a lui Dumnezeu. Dacă vei face aceasta, atunci când Îl vei ruga, El te va asculta.

Prin necazuri, cunoaştem dragostea lui Dumnezeu

Ca să nu-ţi pierzi încrederea şi dăruirea faţă de El, Dumnezeu a iconomisit să fii încercat de necazuri. Aceasta şi ca să părăseşti calea Lui, atrăgând astfel mânia Sa, iar atunci te va pedepsi, dacă nu te vei pocăi, te va lepăda de la faţa Lui.

Gândeşte-te şi la aceasta: câtă lipsă de evlavie şi câte fapte necuviincioase aduc în viaţa noastră traiul cel bun şi lipsa fricii de Dumnezeu. De aceea, prin pătimirile noastre şi prin necazurile ce vin asupra noastră, creşte pomenirea Lui în inima ta. Şi astfel, prin frica de cele neplăcute, Dumnezeu te deşteaptă ca să baţi la uşa milostivirii Sale, izbăvindu-te în acest chip de necazuri şi semănând înăuntrul inimii tale dragostea Sa

cea dumnezeiască. Prin aceasta, El te aduce lângă Sine şi te cinsteşte cu darul înfierii, dăruindu-ţi din belşug harul său.

Căci altfel cum ai fi cunoscut că îţi poartă de grijă şi te iubeşte, dacă nu te-ar fi împresurat necazurile? Pentru că mai ales prin durere şi întristare este cu putinţă să se înmulţească dragostea lui Dumnezeu în sufletul tău şi să-l umple. Ele te fac să-ţi cunoşti harismele tale şi-ţi aduc aminte de deosebita purtare de grijă ce o are Dumnezeu pentru tine.

Toate aceste daruri duhovniceşti se primesc în urma celor întristătoare. Şi aceasta ca să te înveţi să mulţumeşti pentru toate lui Dumnezeu.

Aminteşte-ţi de Dumnezeu, ca şi El să-Și amintească de tine.

Iar atunci când Îşi va aduce aminte de tine şi te va mântui de necazuri, vei primi de la El tot felul de binecuvântări şi vei fi fericit. Aşadar, nu-L uita, risipindu-ţi mintea în deşertăciuni, ca să nu te uite nici El pe tine atunci când vei fi războit de cel viclean. Când toate îţi vor merge bine, să te supui lui Dumnezeu şi să păzeşti poruncile Lui, ca să ai îndrăzneală înaintea Lui întru necazurile tale, prin rugăciunea făcută din inimă şi cu stăruinţă.

Toți cei care mor pentru lume se pregătesc să îndure cu bucurie cele neplăcute

Dacă ispititorul va lovi pe cel nedrept, acesta nu va avea curaj să ceară ajutorul lui Dumnezeu şi nici să aştepte de la El mântuire, pentru că în vremea în care nu avea necazuri şi se afla întru odihnă, nu a împlinit voia Sa.

Înainte de a începe războiul, caută cu stăruinţă să faci alianţă şi mai înainte de a te îmbolnăvi, caută să afli cine este medic bun. Astfel, înainte de a veni asupra ta necazuri, să te rogi, ca în vremea necazului să-L afli pe Dumnezeu ajutător, iar El te va asculta cu atenţie. Mai înainte de a aluneca şi de a cădea în deznădejde, să te rogi lui Dumnezeu, dar mai înainte de a te ruga, să-ţi împlineşti făgăduinţele tale monahale, care sunt proviziile tale pe calea lui Dumnezeu.

Corabia lui Noe în timp de pace a fost construită, iar copacii folosiţi la construirea ei fuseseră plantaţi cu o sută de ani mai înainte. Astfel, atunci când a venit mânia lui Dumnezeu pentru lipsa de pocăinţă a oamenilor, cei nedrepţi şi cei nepăsători s-au pierdut, în timp ce pentru dreptul Noe corabia s-a făcut acoperământ mântuitor.

Toţi cei care au murit pentru lume, îndură cu bucurie ispitele şi cele neplăcute, în timp ce aceia care trăiesc lumeşte nu au puterea să îndure nedreptatea. Aceştia din urmă fie sunt biruiţi de slava deşartă, fie se mânie şi se tulbură, purtându-se ca unii fără de minte, fie sunt biruiţi de întristare şi deznădejde.

Pentru care pricini sunt îngăduite ispitele

De aceea, Domnul îngăduie să vină ispite asupra sfinţilor care îl iubesc ca, prin zdrobirea inimii, care se dobândeşte cu rugăciune stăruitoare, să se apropie de El cu smerenie. De multe ori le pricinuieşte frică - prin pătimirile trupeşti şi prin alunecarea în amintirile necurate, prin ocări şi batjocoriri, prin boli şi neputinţe trupeşti, prin sărăcie şi lipsa celor necesare pentru întreţinerea trupului. Iar alteori El îngăduie să vină peste ei o frică cumplită şi să simtă o părăsire de har şi un război înverşunat din partea diavolului.

De multe ori, Domnul îi smereşte pe aleşii Săi şi în diferite alte chipuri. Iar toate acestea ca să nu dormiteze sau să cadă în nepăsare; sau se pot petrece ca nevoitorul să-şi capete sănătatea sufletească, pe care a pierdut-o din pricina păcatelor sale, sau ca acesta, temându-se de chinurile viitoare, să se păzească de păcat. Aşadar, ispitele aduc folos.

Nu spun însă că omul trebuie să primească de bunăvoia sa gândurile cele ruşinoase şi să şi le amintească ca să afle pricină de smerenie, nici să caute să intre în alte ispite, ci vreau să spun că omul, atunci când săvârşeşte binele, trebuie să fie atent şi să-şi păzească sufletul de păcat, cugetând că este zidit şi, prin urmare, uşor poate cădea. Orice om zidit are nevoie de puterea lui Dumnezeu care să-l ajute. Iar cel care are nevoie de ajutorul altuia, are o neputinţă firească. Unul ca acesta, atunci când îşi conştientizează neputinţa, trebuie să se smerească şi să ceară ceea ce îi trebuie de la cel care poate să-i dea. Aşadar, dacă omul şi-ar vedea de la început neputinţa, nu s-ar lăsa cuprins de nepăsare, iar dacă nu ar fi nepăsător, nu ar dormi fără grijă şi nu s-ar preda în mâinile celor care îl rănesc cu întristările ca să-l scoată, în cele din urmă, din nepăsarea sa.

Cel care păşeşte pe calea lui Dumnezeu, trebuie să-I mulţumească pentru toate necazurile care îl împresoară şi să se osândească pe sine însuşi pentru nepăsare. El trebuie

să ştie că Domnul, Care îl iubeşte şi îi poartă de grijă, nu ar fi îngăduit să vină asupra lui necazuri, ca să-i deştepte mintea, dacă nu s-ar fi arătat nepăsător.

Se poate ca Dumnezeu să fi îngăduit un necaz, deoarece omul s-a mândrit cândva. De aceea el trebuie să înţeleagă, să nu se tulbure şi să nu părăsească nevoinţa, ci să se considere pe sine ca fiind pricina ispitei, ca răul să nu se facă îndoit, adică să sufere şi să nu vrea să se vindece. La Dumnezeu, Care este izvorul dreptăţii, nu există nedreptate. Aceasta nici măcar să o cugetăm. Slăvit să fie numele Lui în veci! Amin.

Crucea ispitelor ne izbăveşte de cugetarea cea semeață şi ne povățuieşte către virtute

Atunci când harul dumnezeiesc vede că omul începe să aibă o idee înaltă despre sine şi să cugete semeţ, îndată slobozeşte asupra lui ispite şi mai puternice, care să-l biruiască, până când acesta va învăţa că este neputincios. Iar aceasta o face ca omul să scape la Dumnezeu şi să rămână lângă El, întru smerenie.

Astfel, el ajunge la măsura desăvârşitei credinţe şi a desăvârşitei nădejdi în Fiul lui Dumnezeu, înaintând întru acest chip către virtutea dragostei. Căci omul cunoaşte cât de minunată este dragostea lui Dumnezeu către el, atunci când se află împresurat de greutăţi, care îl despart de orice nădejde omenească. Abia atunci Dumnezeu îi arată

puterea Sa cea mântuitoare. Omul niciodată nu va putea cunoaşte puterea dumnezeiască trăind în odihnă şi desfătare. Şi niciodată Dumnezeu nu Şi-a arătat într-un chip simţit puterea Sa cea mântuitoare, fără numai în locuri linîştite şi pustii, în locuri unde nu întâlneşti multă vorbărie şi gălăgie pricinuite de oameni.

Să nu te miri atunci când, la începutul nevoinţei tale monahale, te vor potopi necazuri şi întristări cumplite. Căci nici măcar nu poate fi numită virtute, cea care nu este urmată de încercări grele. Ea a fost numită virtute din pricina greutăţilor pe care le înfruntă.

Sfântul Ioan spune că este un lucru obişnuit ca virtutea să fie supusă încercărilor. Iar fericitul Marcu Ascetul spune că lucrarea care se săvârşeşte întru odihnă este vrednică de defăimare. Fiecare virtute, atunci când este săvârşită potrivit poruncii Sfântului Duh, se numeşte cruce. De aceea, toţi cei care vor să trăiască întru frica Domnului şi să primească puterea sfinţitoare a lui Iisus Hristos, vor fi prigoniţi (2 Timotei 3, 12). Căci Domnul a spus: „Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34). Cel care nu voieşte să trăiască în odihnă, va pierde traiul cel bun pentru Numele Meu, dar îşi va mântui sufletul său (Marcu 8, 35).

De aceea, pune înaintea ta priveliştea Crucii, hotărât fiind să mori (celor lumești), şi atunci vei putea să-L urmezi.

În Împărăția lui Dumnezeu vom intra cu multă durere şi osteneală

De câte ori omul, atunci când vrea să înceapă o lucrare pentru dragostea Domnului, nu se întreabă spunând: „Oare există odihnă în această lucrare? Oare cum voi putea păşi pe această cale a virtuţii fără să mă ostenesc? Oare există ceva care să nu pricinuiască osteneală trupului meu?”. Ia priveşte cum căutăm să le facem pe toate fără osteneală!

Dar ce spui, omule? Vrei să urci la Cer şi să intri în Împărăţia lui Dumnezeu, să te împărtăşeşti de slava Lui şi să te bucuri de odihna lumii aceleia şi de petrecerea împreună cu îngerii, să dobândeşti viaţa cea fără de moarte şi întrebi dacă acest drum care duce la Dumnezeu are greutăţi?

Uitaţi-vă la marinari, care aleargă după lucrurile acestei lumi mincinoase şi deşarte, cum plutesc împotriva valurilor înfricoşătoare ale mării. Priviţi şi la cei de pe uscat cum se încumetă să străbată, cu preţul vieţii lor, drumuri anevoioase şi cărări stâncoase şi nu spun niciodată că drumul lor are greutăţi şi osteneli.

Dar noi facem dimpotrivă: oriunde ne-am afla, căutăm odihna. Dacă însă vom cugeta în fiecare situaţie la Patimile Domnului, atunci vom înţelege că nici o osteneală sau greutate nu este mai mare decât acestea.

Nu cumva este cineva care nu este deplin încredinţat de aceasta? Adică este cineva care:

✧ a biruit în război,

✧ sau a primit pe capul său cununa stricăcioasă a biruinţei,

✧ sau a reuşit ceea ce voia, chiar dacă nu era ceva vrednic de laudă,

✧ sau a devenit slujitor,

✧ sau a izbutit să dobândească o virtute vrednică de mirare, dacă mai înainte ar fi dispreţuit osteneala şi necazul, şi dacă nu ar fi îndepărtat din sufletul său cugetarea aţâţătoare a odihnei, care naşte nepăsarea, trândăvia, frica? Oare toate acestea nu îl moleşesc pe om, făcându-l neputincios pentru orice lucrare duhovnicească?

Reaua pătimire, suferită cu smerenie, este urmată de bucurie

Durerile şi ostenelile pe care le suferim în această lume, pentru dragostea lui Dumnezeu, nu se pot compara cu desfătarea duhovnicească pe care El a pregătit-o celor ce rău-pătimesc şi se lipsesc de bunătăţile acestei lumi. Aşa cum snopii, de bucurie, se adună în urma celor ce seceră cu osteneală şi sudoare, tot astfel bucuria urmează relei-pătimiri, pe care am suferit-o pentru dragostea lui Dumnezeu. Pâinea care se câştigă cu sudoare, este dulce pentru ţăran, tot astfel şi ostenelile care sunt răbdate pentru virtute, se fac şi ele dulci în inima care a cunoscut pe Hristos.

Să rabzi cu mulţumire înjosirea şi umilirea ca să ai îndrăzneală la Dumnezeu. Omul care rabdă de bună voie cuvinte grele şi înjositoare, fără ca mai înainte să-l fi vătămat pe cel care îl ocărăşte, aşază cunună de spini pe capul său. Unul ca acesta este fericit, deoarece la Judecata viitoare va fi răsplătit cu cununa nestricăciunii.

Să nu-l lauzi pe cel ce pătimeşte trupeşte, dar care are simţurile slăbănogite. Aici înţeleg auzul, limba neînfrânată şi ochii iubitori de păcat.

Să nu laşi înăuntrul tău sămânța gândului viclean ca să nu cazi în ispite

Dacă Domnul te va cerceta şi Se va îngriji de cele trebuincioase trupului tău, fără ca tu să te osteneşti, în timp ce tu te nevoieşti pentru sporirea sufletului tău, atunci se poate ca diavolul, ucigaşul de oameni, să meşteşugească şi să-ţi strecoare următorul gând: că adică tu însuţi eşti pricina acestei purtări de grijă a lui Dumnezeu. Dacă vei primi acest gând, îndată se va lua de la tine această purtare de grijă a lui Dumnezeu şi atunci se vor ridica asupra ta foarte multe ispite. Iar aceasta se va petrece din îngăduinţa proniatoare a lui Dumnezeu.

Oricum, Dumnezeu nu îşi ridică de la tine purtarea Sa de grijă numai pentru această mişcare a gândului tău, ci pentru primirea şi păstrarea lui în mintea ta. Căci Dumnezeu nu pedepseşte, nici nu îl judecă pe om pentru un gând venit în minte fără de voie şi nici pentru o învoire de scurtă durată cu el.

Aşadar, dacă atunci când gândul (cel păcătos) ne va ispiti, noi vom irita patima din noi, dar îndată după aceasta ne va ajunge căinţa şi umilinţa, Domnul nu va cere de la noi socoteală pentru această nepăsare a noastră. Dar vom fi răspunzători atunci când mintea noastră va primi acel gând ca fiind bun şi, fără să ne dăm seama de paguba (sufletească), va aştepta să câştige ceva de pe urma lui, considerându-l cuviincios şi folositor şi neînţelegând că acesta îl va duce într-o înfricoşătoare primejdie.

„Rugați-vă ca să nu intrați în ispită”

Să nu fugi de necazuri, deoarece ajutat fiind de ele, cunoşti adevăratul sens al vieţii şi dragostea lui Dumnezeu.

Să nu te înfricoşezi de ispite, căci în ele vei afla comoară.

Să te rogi ca să nu intri în ispitele sufleteşti. Cât despre cele trupeşti, să te pregăteşti să le înfrunţi cu toată puterea ta, căci fără ele nu te poţi apropia de Dumnezeu. Înăuntrul lor se află odihna dumnezeiască. Cel care fuge de ispitele trupeşti, fuge de virtute.

Domnul ne îndeamnă să nu fugim de suferinţă, căci prin multe suferinţe trebuie să intrăm în Împărăţia lui Dumnezeu (Faptele apostolilor 14, 22) şi în lume necazuri veţi avea (Ioan 16, 33) şi întru răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre (Luca 21, 19).

Aşadar cum ne spune: „Rugaţi-vă ca să nu intraţi în ispită” (Luca 22, 40)?

Aici, Domnul ne porunceşte să ne rugăm ca să nu intrăm în ispita necredinţei.

El spune: Roagă-te ca să nu intri în ispita cugetării semeţe, care conduce la hula diavolească împotriva Duhului Sfânt şi la trufie.

Roagă-te ca nu cumva să îngăduie Dumnezeu, din pricina amintirilor rele, să intri în război vădit cu diavolul.

Roagă-te ca nu cumva să plece de la tine îngerul curăţiei şi astfel să fii cuprins de flacăra războiului trupesc iar apoi, neputând răbda, să fii părăsit de harul lui Dumnezeu.

Roagă-te ca nu cumva să intri în ispită şi să te aprinzi de mânie împotriva

cuiva sau să te cuprindă îndoiala şi să şovăi în a face voia lui Dumnezeu. Căci, atunci, în suflet va începe o mare luptă.

Aceasta înseamnă cuvântul: Rugaţi-vă ca să nu intraţi în ispită.

Cât despre ispitele trupului, să te pregăteşti să le primeşti cu bărbăţie. Să înoţi în marea acestor ispite cu toate puterile tale, umplând ochii tăi de lacrimile durerii şi ale dragostei, ca să nu plece de la tine harul lui Dumnezeu care te păzeşte. Fără ispite, purtarea de grijă a lui Dumnezeu nu se face vădită şi este cu neputinţă să dobândeşti, fără ele, îndrăzneală la Dumnezeu şi să capeţi înţelepciunea Sfântului Duh.

Fără ele, nu se va putea înrădăcina înăuntrul tău dorul cel după Dumnezeu.

Mai înainte de a veni ispitele, omul se roagă ca un străin, însă atunci când îndură ispitele, pentru dragostea Domnului şi rămâne neschimbat, Îl obligă pe Dumnezeu ca să-l ajute. Atunci Acesta îl socoteşte prieten adevărat al Său, deoarece s-a luptat şi a biruit pe vrăjmaşul Său, împlinind voia Sa cea sfântă.

Şi iarăşi, roagă-te ca să nu intri în ispita cumplită a diavolului, aceea a trufiei şi a dispreţuirii. Să primeşti necazurile trupului, dacă iubeşti pe Dumnezeu şi vrei ca să te sprijinească puterea Sa şi să biruiască în sufletul tău pe vrăjmaşii Săi. Roagă-te ca să nu intri în ispitele duhului şi să se întărească în tine gândurile şi obişnuinţele cele rele. Să aştepţi necazurile trupeşti ca să fie încercată astfel dragostea ta pentru Dumnezeu şi să se slăvească puterea Lui întru răbdarea ta. A lui Dumnezeu fie slava şi puterea în vecii vecilor. Amin.

Vom birui ispitele trupeşti cu ajutorul harului lui Dumnezeu

Şi iarăşi, Domnul nostru, din nemăsurata Sa milostivire, mult se îngrijeşte de noi şi de aceea, dacă vei lua aminte la pildele pe care ţi le voi da, ne-a îndemnat să ne rugăm şi pentru ispitele trupului, nu ca să le evităm, ci ca să nu cădem deodată în necazuri trupeşti mai presus de puterea noastră şi astfel să ne pierdem răbdarea. Iar aceasta a iconomisit-o, deoarece a văzut că firea noastră omenească este neputincioasă din pricina trupului nostru pământesc şi stricăcios şi nu se poate împotrivi ispitelor ce ne împresoară, căzând astfel din virtute, biruită fiind de necazuri şi dureri.

Să ne adunăm, aşadar, toate puterile şi, cu harul lui Dumnezeu, să dispreţuim necazurile trupului şi să afierosim sufletul nostru lui Dumnezeu. Astfel, vom putea trece cu ajutorul Lui noianul acestor ispite, întăriţi fiind de puterea Sa care ne va mântui din valurile ce ne înconjoară.

Această putere l-a mântuit şi pe Iosif din cursa egiptencei, arătându-l chip al înfrânării. Ea l-a păzit nevătămat şi pe Daniel în groapa cu lei şi pe cei trei tineri (Anania, Azaria și Misail) în cuptorul cu foc, pe Ieremia l-a izbăvit din groapa cu noroi şi l-a miluit şi în tabăra haldeilor. Aceeaşi putere a lui Dumnezeu l-a scos pe Petru din temniţă, pe când uşile erau zăvorâte, iar pe Pavel l-a mântuit din mâinile sinagogii iudaice.

Într-un cuvânt, Dumnezeu este întotdeauna şi pretutindeni lângă robii Săi, dându-le putere şi biruinţă, păzindu-i prin multe intervenţii minunate şi arătându-le energiile sale mântuitoare ascunse în toate necazurile lor.

Să avem, aşadar, în sufletele noastre, râvnă împotriva diavolului şi a slujitorilor lui, aşa cum au avut Macabeii, Sfinţii Prooroci, Apostolii, Mucenicii, Cuvioşii şi toţi Drepţii. Căci aceştia au păzit legile dumnezeieşti şi poruncile Sfântului Duh în

locuri înfricoşătoare, îndurând ispite grele, dispreţuind desfătările lumeşti şi durerile trupeşti şi făcând răbdare. Aceştia erau, înaintea lui Dumnezeu, drepţi şi credincioşi robi ai Săi, deoarece nu s-au lăsat biruiţi de primejdiile care împresurau sufletele şi trupurile lor. Ei sunt cei care au biruit prin bărbăţia lor şi cu ajutorul harului lui Dumnezeu.

Marile ispite sunt urmate de mari harisme. Ispitele care înțelepțesc

Atunci când vei întâlni pe drumul nevoinţei tale o pace neschimbată, atunci să te temi, deoarece te afli departe de calea bătătorită de picioarele mult-pătimitoare ale Sfinţilor. Deoarece cu cât înaintezi pe calea ce duce la Împărăţia lui Dumnezeu, aceasta pe care ţi-o voi spune să-ţi fie semn de încredinţare, şi anume că ispitele devin tot mai puternice. Cu cât sporeşti mai mult, cu atât se înmulţesc ispitele. Aşadar, atunci când, mergând pe calea nevoinţei, vei vedea înăuntrul tău că eşti împresurat de diferite ispite ce devin tot mai puternice, să ştii că, într-adevăr, sufletul tău a sporit în chip tainic şi mai mult, primind un alt har la cel de dinainte.

Căci potrivit cu măsura harului este şi mâhnirea pricinuită de ispite, pe care Dumnezeu o aduce în suflet. Iar aici nu vorbesc de mâhnirea adusă de ispitele lumeşti, ce vin peste unii oameni, pentru a înfrâna răutatea lor, şi nici de tulburările trupeşti, ci de întristările care sunt îngăduite numai monahilor isihaşti. Iar dacă sufletul este neputincios şi nu poate răbda ispitele cele mari, atunci nu va putea primi nici harismele cele mari. Pentru că Dumnezeu nu dă o harismă mare fără să vină mai înainte o mare ispită, căci

potrivit cu asprimea ispitelor sunt împărţite şi harismele de către înţelepciunea lui Dumnezeu, pe care oamenii de obicei nu o pot cuprinde. Aşadar, după mulţimea marilor întristări pe care le trimite purtarea de grijă a lui Dumnezeu, poţi înţelege de câtă cinste te-a învrednicit. Căci potrivit cu întristarea prin care treci, este şi mângâierea ce o primeşti.

Harisma lui Dumnezeu nu se manifestă niciodată în chip vădit la om, mai înainte ca acesta să guste amărăciunea ispitelor şi a întristărilor. Desigur, ea există de mai înainte în mintea noastră, însă întârzie să se facă cunoscută ca energie. De aceea trebuie ca noi să avem, în timpul ispitelor, în sufletul nostru bucurie şi frică. Bucurie, pentru că ne-am învrednicit să păşim pe calea pe care au păşit Sfinţii şi mai ales Iisus Hristos, Care dă viaţă la toată lumea, însă suntem datori să avem şi frică, ca nu cumva mândria noastră să fie pricina ispitelor. Dar toţi cei care sunt smeriţi-cugetători sunt luminaţi de harul lui Dumnezeu şi pot să disceamă care ispite sunt trimise pentru sporirea duhovnicească şi pentru îmbogăţirea vieţii în Hristos, şi care sunt îngăduite de Dumnezeu pentru a ne înţelepţi atunci când se trufeşte inima noastră.

Ispitele îngăduite celor mândri, care sunt vrăjmaşi ai lui Dumnezeu

Aici voi vorbi de ispitele care sunt trimise de toiagul duhovnicesc al lui Dumnezeu, pentru ca sufletul să sporească în virtute, ispite prin care el se exersează, se nevoieşte, este încercat.

Ele sunt: lenevia, îngreuierea trupului, moleşeala mădularelor, akedia (slăbirea și tulburarea sufletului), tulburarea minţii, ideea stăruitoare că avem vreo boală trupească, stările de deznădejde, întunecarea cugetării, lipsa de orice ajutor omenesc şi de cele trebuincioase trupului, precum şi altele asemenea.

Prin aceste ispite omul simte în sufletul său părăsire şi neîncredere în el însuşi, iar inima i se face înfrântă şi smerită. În acest fel, omul este încercat, ca el să dorească şi să caute harul Făcătorului său. Iar aceste ispite sunt iconomisite de dumnezeiasca pronie, potrivit cu puterea răbdării şi cu nevoia fiecăruia. În aceste ispite, vei găsi împletite mângâierea lui Dumnezeu şi nefericirea, lumina şi întunericul, războiul şi ajutorul, mâhnirea şi desfătarea. Acesta este aşadar semnul că omul este ajutat de Dumnezeu şi sporeşte.

Ispitele îngăduite vrăjmaşilor lui Dumnezeu care sunt cei mândri

Aici veţi găsi ispitele pe care le îngăduie Dumnezeu celor fără de ruşine şi celor care cugetă semeţ, săvârşind astfel nedreptate înaintea Bunului Dumnezeu. Aşadar ispitele vădit demonice, ce depăşesc puterea lor de a răbda, sunt: lipsirea de înţelepciunea pe care o aveau, atacul furios al patimii desfrânării, care se slobozeşte asupra lor pentru a smeri trufia lor, aprinderea mâniei, dorinţa de a-şi impune voia lor, de a se împotrivi în cuvânt, de a-i mustra şi a-i pedepsi pe ceilalţi, dispreţuirea doririlor celor după Dumnezeu ale inimilor lor, înşelarea desăvârşită a minţii lor, hulele împotriva lui Dumnezeu, cugetări pline de nebunie, vrednice de râs - aş spune mai degrabă de plâns, dispreţuirea de către oameni, distrugerea reputaţiei lor, batjocorirea şi chinuirea în multe feluri de către demoni, pe ascuns şi la arătare, dorinţa de a petrece împreună cu mirenii, de a flecări întotdeauna ca unii fără de minte, de a născoci lucruri nefolositoare şi de a spune profeţii mincinoase, de a făgădui lucruri ce depăşesc puterile lor. Acestea sunt ispitele sufleteşti.

Iar ispitele cele trupeşti ale omului mândru sunt: întâmplările dureroase ce stăruie pururea în împletire cu el şi sunt anevoie de destrămat, întâlniri cu oameni răi şi necredincioşi care îi pricinuiesc necazuri; uneori inima i se tulbură dintr-o dată din pricina fricii lui Dumnezeu; de multe ori cade de pe stânci şi alte locuri înalte; şi alte pătimiri rele ale trupului li se întâmplă unora ca aceştia; lipsirea nădejdii şi a credinţei în Dumnezeu, lipsa oamenilor care ar putea mângâia inima lor deznădăjduită, lucru ce este iconomisit astfel de puterea lui Dumnezeu. Şi, pe scurt, unii ca aceştia pătimesc toate cele care sunt mai presus de puterea lor de a răbda, la acestea adăugându-se şi războiul adus de patimile lor.

Iar aceste ispite încep atunci când omul începe să se considere înţelept. Şi astfel cade când într-o ispită, când într-alta, potrivit cu măsura în care primeşte aceste

gânduri de mândrie.

Aşadar, din felurile ispitelor ce te atacă, înţelege cărările înguste pe care se abat gândurile tale. Şi dacă vei vedea împletite unele dintre aceste ispite cu cele vădit demonice, ce le-am arătat mai sus, să ştii că, potrivit cu ispitele pe care le primeşti, s-a cuibărit în tine mândria şi te roade.

Ispita împuținării de suflet

Atunci când Dumnezeu vrea să aducă peste om o mâhnire şi mai mare, ca astfel să se pocăiască şi să caute mila Sa, îngăduie să cadă în împuţinarea de suflet. Iar aceasta naşte puterea cea tare a trândăviei, ce înăbuşă sufletul şi-l face să preguste iadul. Apoi vine duhul ieşirii din minţi, din care izvorăsc nenumărate ispite precum tulburarea minţii, mânia, hula, cârtirea, gândurile necurate, mutarea dintr-un loc într-altul, căci nicăieri nu-şi află odihna, şi cele asemenea.

Iar dacă mă vei întreba care este cauza tuturor acestora, îţi voi răspunde că nepăsarea.

Însă leacul tuturor acestora este unul singur, cu ajutorul căruia omul va găsi îndată în sufletul său mângâierea după care tânjea. Aşadar care este acest leac? Este smerita-cugetare a inimii. Fără ea nu poate să strice cineva îngrăditura ispitelor, ci dimpotrivă le face mai puternice şi atunci ele îl copleşesc.

Să nu te mânii pe mine că îţi spun adevărul. Niciodată nu ai căutat smerenia cu toată puterea sufletului tău. Dacă vrei, vino în ţinutul ei şi vei vedea cum te va izbăvi de răutatea ispitelor. Căci, după măsura smeritei tale cugetări, îţi va da Dumnezeu şi puterea să rabzi necazurile.

Şi potrivit răbdării tale, se uşurează şi greutatea necazurilor tale şi astfel primeşti alinare. Şi cu cât primeşti mângâiere, cu atât dragostea ta pentru Dumnezeu creşte. Şi cu cât iubeşti mai mult pe Dumnezeu, cu atât se măreşte bucuria pe care ţi-o dăruieşte Duhul Sfânt.

Prea milostivul nostru Părinte, vrând să întoarcă în bine ispitele fiilor săi adevăraţi, nu le ridică, ci le dă putere ca să le rabde. Toate aceste bunătăţi - alinarea, dragostea şi bucuria - nevoitorii le primesc ca roade ale răbdării, ca să ajungă la desăvârşire. Fie ca Hristos, Dumnezeul nostru, să ne învrednicească cu harul său să suferim amărăciunea ispitelor pentru dragostea Lui, întru mulţumirea inimii. Amin.

Din experienţa dobândită în necazuri, se naşte înțelepciunea

Sfinţii îşi arată în faptă dragostea lor pentru Dumnezeu prin toate cele pe care le rabdă pentru Numele Său. Dumnezeu le trimite necazuri, dar nu Se depărtează de ei, pentru că îi iubeşte. Din această dragoste pătimitoare, inima lor primeşte îndrăznire ca să privească la El în chip neacoperit, încredinţaţi fiind că cererile lor vor fi ascultate şi împlinite.

Mare este puterea rugăciunii ce se face cu îndrăznire. Tocmai pentru aceasta Dumnezeu lasă ca sfinţii Săi să guste toată întristarea, ca să dobândească experienţă şi astfel să se încredinţeze de ajutorul Său şi să înţeleagă cât de mult se îngrijeşte de ei. Astfel ei dobândesc, din ispite, înţelepciune. Şi aceasta ca să nu rămână neîncercaţi, lipsiţi fiind de experienţa duhovnicească atât a binelui, cât şi a răului, ci să dobândească, din încercarea lor, cunoştinţa tuturor lucrurilor. Căci altfel vor fi târâţi de neştiinţă şi vor ajunge de batjocura diavolilor. Deoarece dacă ar fi încercaţi numai în cele bune şi nu ar avea experienţa luptei cu răul, ar merge la război cu desăvârşire neexperimentaţi.

Iar dacă susţinem că ei pot fi încercaţi şi fără să aibă experienţa luptei cu ispitele cele rele, este ca şi cum i-am asemăna cu boii şi cu asinii, care nu au libertate în nimic. Omul nu poate gusta şi preţui binele, dacă mai înainte nu a încercat amărăciunea ispitelor. Astfel, atunci când va întâlni în viaţă bunătăţile lui Dumnezeu, el le va folosi întru libertate cunoscând valoarea lor, ca şi cum le-ar dobândi prin sudoarea sa.

Oamenii vin la cunoştinţa cea adevărată atunci când Dumnezeu Îşi retrage puterea Sa, făcându-i astfel să-şi simtă propria lor slăbiciune, greutatea încercărilor şi viclenia vrăjmaşului. Atunci ei înţeleg cu cine au a se lupta, cât de slabă este firea lor omenească şi cum îi păzeşte puterea dumnezeiască. Îşi vor da seama cât de mult au sporit în virtute şi că fără puterea lui Dumnezeu sunt neputincioşi în faţa oricărei patimi. Iar

aceasta o face Dumnezeu ca ei să dobândească, din toate aceste experienţe neplăcute, adevărata smerenie şi să se apropie de El, aşteptând ajutorul Lui întru rugăciune stăruitoare.

Iar toate acestea de unde le vor învăţa dacă nu din experienţa dobândită în urma multor necazuri, prin care Dumnezeu îngăduie să treacă?

Sfântul Apostol Pavel spune: „Şi pentru ca să nu mă trufesc cu măreţia descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe in trup, un înger al Satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc" (2 Corinteni 12, 7).

Dar şi credinţă statornică dobândeşte cineva din aceste ispite prin încercarea ajutorului dumnezeiesc, pe care de multe ori îl primeşte în lupta sa. Astfel se face neînfricat, dobândind curaj în vremea ispitei.

Ispita aduce folos tuturor oamenilor. Dacă încercarea l-a folosit pe Pavel, nimeni nu poate spune că ea este nefolositoare, ci toţi aceia care nu vor să primească folos din ispite şi încercări, pentru mântuirea lor, vor da seamă înaintea lui Dumnezeu.

Ispitele sunt un leac amar. Să-l primim aşadar cu smerenie şi răbdare

Aşadar, nevoitorii sunt ispitiţi pentru a-şi mări bogăţia duhovnicească, iar cei nepăsători sunt ispitiți pentru a fi păziţi de ceea ce îi vatămă, cei adormiţi pentru a se trezi, cei îndepărtaţi de Dumnezeu, pentru a se apropia de El, iar prietenii lui Dumnezeu ca să intre cu îndrăzneală în casa Sa. Un fiu care nu a fost scos în lume, nu poate mânui bogăţia tatălui său, astfel încât să se folosească de ea. De aceea, Dumnezeu trimite la început greutăţi şi încercări dureroase fiilor Săi, iar apoi le arată ce daruri le pregăteşte. Slavă lui Dumnezeu, Care prin leacuri amare ne învredniceşte să ne desfătăm de sănătatea duhovnicească!

Este cineva, oare, care nu simte mâhnire şi osteneală în timpul încercării? Este, oare, cineva care să nu simtă amărăciune atunci când bea leacul ispitelor şi al necazurilor? Aşadar, nimeni nu poate dobândi o sănătate trainică fără să treacă prin acest stadiu al încercărilor. Însă nici răbdarea în ispite nu este a noastră. Căci cum ar putea omul, care este un vas de lut, să ţină într-însul apa, dacă nu-l căleşte focul dumnezeiesc? Dacă vom pleca capul, atunci orice lucru bun şi folositor Îi vom cere lui Dumnezeu în rugăciunea noastră cu smerenie, cu dorire neîncetată şi cu răbdare, ni-l va da.

Aşa cum leacurile pe care le luăm, alungă din trupul nostru microbii, tot astfel şi mâhnirile puternice curăţă inima noastră de faptele şi amintirile cele rele.

Rugăciunile neîncetate făcute în vremea ispitelor

Aşa cum copiii mici se înfricoşează de priveliştile înspăimântătoare şi aleargă la părinţii lor, prinzându-se de hainele lor şi cerându-le ajutorul, tot astfel şi sufletul: cu cât se teme mai mult de ispite, cu atât aleargă mai repede la Dumnezeu şi se lipeşte de El, făcând rugăciuni neîncetate. Cu cât ispitele vin asupra lui, una după alta, cu atât se roagă mai mult. Însă atunci când ispitele încetează, iar sufletul îşi află odihna, de obicei el pierde contactul cu realitatea (duhovnicească - nota traducătorului) şi se îndepărtează de Dumnezeu.

Dumnezeu şi îngerii se bucură în necazurile noastre, în timp ce diavolul se bucură în trândăvia şi traiul nostru bun

Cu cât cresc ostenelile noastre zilnice, trupeşti şi duhovniceşti, cu atât se micşorează războiul trupesc. Căci mâhnirile şi primejdiile omoară iubirea de plăceri, în timp ce traiul bun şi nepăsarea o hrănesc. De aceea şi Dumnezeu cu îngerii Săi se bucură în mâhnirile şi necazurile noastre, în timp ce satana şi toţi diavolii lui se bucură atunci când trândăvim şi petrecem în desfătare.

Osândeşte-te pe tine însuți în vremea necazului şi nu deznădăjdui

Să fii pregătit să primeşti tot felul de dispreţuiri şi jigniri, osândiri şi ocări din partea tuturor, chiar şi de la cei de la care nu te aştepţi. Să te consideri pe tine însuţi vrednic de ele şi să le primeşti pe toate cu mulţumire şi cu bucurie.

Să rabzi orice osteneală şi mâhnire şi primejdie, ce vine din partea demonilor, ca unul ce ai împlinit voile lor când erai în păcat. Şi să rabzi cu bărbăţie lipsirea celor de trebuinţă, întâmplările neplăcute şi amărăciunile vieţii.

Să rabzi având încredere în Dumnezeu, chiar şi lipsa hranei tale zilnice, care în câteva ceasuri devine gunoi.

Iar toate acestea să le rabzi de bunăvoie, punându-ţi nădejdea în Dumnezeu şi neaşteptând de la altcineva izbăvirea sau alinarea. Căci orice ajutor venit din partea oamenilor se dă în urma luminării şi povăţuirii celei de la Dumnezeu. Lasă, aşadar, toată grija ta la Dumnezeu şi în toate greutăţile tale osândeşte-te pe tine însuţi, spunându-ţi că tu eşti pricina tuturor relelor, ca unul ce ai mâncat din rodul oprit al pomului şi ai căpătat, astfel, felurite patimi.

Primeşte, aşadar, acum cu mulţumire amărăciunile, care te vor scoate din moleşeala ta şi care te vor face să te îndulceşti de harul lui Dumnezeu.

„Beția” lui Dumnezeu îl face pe om nesimțitor față de întristări

Atunci când se va deştepta în suflet dorinţa firească de a trăi lângă Dumnezeu, iar acest pahar al doririi va adăpa viaţa nevoitorului şi-l va îmbăta, el nu va mai simţi lumea, nici osteneala, ci se va face nesimţitor faţă de întristări şi faţă de diferitele lucrări ostenitoare. Atunci, unul ca acesta simte că păşeşte în aer, iar nu pe pământ, ca ceilalţi oameni. Şi aceasta pentru că nu mai vede asprimea drumului şi nu mai are înaintea sa munţi şi văi de străbătut. Căci aşa cum spune Isaia: „Drumurile colţuroase vor deveni pentru ei căi netede” (Isaia 40, 4), ei nu mai simt lumea, pentru că au ochii sufletului îndreptaţi către Părintele lor Ceresc. Iar nădejdea lor în Dumnezeu devine atât de simţită, încât aceasta le arată, aşa cum arătăm noi cu degetul, în fiecare clipă, cele care se află la distanţe mari şi sunt nevăzute. Acestea le văd înăuntrul lor cu ochiul cel ascuns al credinţei şi într-un chip pe care nu putem să-l înţelegem dintru început. Şi învăpăiat fiind sufletul lor de flacăra Duhului Sfânt, ei le văd pe cele viitoare ca şi cum ar fi prezente.

Trupul se face nesimțitor la necazuri

Când sufletul se va îmbăta cu bucuria nădejdii şi a desfătării lui Dumnezeu, trupul se face nesimţitor la necazuri, chiar dacă este bolnăvicios. Căci, deşi ridică greutate îndoită, boala şi necazul, nu slăbeşte, ci se desfătează de bucuria lui Dumnezeu împreună cu sufletul şi îl ajută să se bucure, deşi este bolnăvicios. Acestea se petrec atunci când în suflet vine bucuria Duhului Sfânt.

Prin răbdarea în necazuri, ne facem părtaşi ai Patimilor lui Hristos

Să-i cercetăm şi pe filozofii atei, aşa cum se numesc... Unii dintre ei biruiau cu desăvârşire pofta trupească. Alţii răbdau mai uşor ocările şi osândirile. Alţii sufereau boli cumplite fără să se întristeze. Alţii iarăşi arătau răbdare în necazuri şi în mari nenorociri. Şi dacă aceştia răbdau toate acestea din slavă deşartă sau din nădejde deşartă, cu atât mai mult noi, monahii, - şi desigur toţi creştinii - suntem datori să răbdăm, noi care am fost chemaţi de Dumnezeu să ne facem părtaşi Patimilor şi slavei Lui.

Răbdarea în necazuri

Toate întâmplările dureroase şi necazurile, atunci când nu avem răbdare, ne chinuiesc îndoit. Pentru că omul, prin răbdarea sa, alungă amărăciunea nenorocirilor, în timp ce împuţinarea de suflet naşte deznădejdea iadului.

Răbdarea este maica alinării, este o putere sufletească care se naşte dintr-o inimă largă. Dar această putere cu greu o află omul în necazurile sale, dacă nu are dumnezeiescul har, pe care îl dobândeşte prin rugăciune stăruitoare şi lacrimi şi participare la slujbele Bisericii Ortodoxe.

Să suferim nedreptatea cu smerenie şi cu bucurie

Cel care poate răbda nedreptatea cu bucurie, deşi poate să o îndepărteze şi să o evite, a primit înăuntrul său mângâierea lui Dumnezeu împreună cu încrederea în El. Iar cel care rabdă cu smerită-cugetare clevetirile pornite împotriva sa, unul ca acesta a ajuns la desăvârşire şi se minunează de el Sfinţii îngeri. Căci nici o altă virtute nu este mai mare şi mai greu de dobândit.

Răbdarea este harisma lui Dumnezeu

Atunci când răbdarea va creşte în sufletele noastre, este semn că am primit în chip tainic harul alinării. Puterea răbdării este mai mare decât simţirea bucuriei în inima noastră. Ca să trăim în Dumnezeu, trebuie să smerim simţurile noastre. Atunci când trăieşte inima, simţurile se smeresc, iar când acestea se răzvrătesc, inima moare pentru Dumnezeu.

Răbdarea cea de mulți ani care a adus îmbelşugat harul lui Dumnezeu

Unul dintre Sfinţii Părinţi a spus:

Odată, când eram foarte întristat din pricina încercărilor, am mers la un pustnic bătrân. Acesta era bolnav şi ţintuit la pat. După ce am luat binecuvântarea lui, m-am aşezat lângă el şi i-am spus:

- Părinte, fă o rugăciune pentru mine, căci mult mă mâhnesc din pricina ispitelor diavoleşti.

Atunci, stareţul deschizându-şi ochii mi-a spus:

- Fiul meu, tu eşti tânăr şi de aceea nu îngăduie Dumnezeu să fii copleşit de ispite mai presus de puterea ta.

- Deşi sunt tânăr, am ispite pe care numai oamenii virtuoşi le au.

- Dumnezeu vrea să te facă înţelept.

- Cum mă va face înţelept? Eu în fiecare zi gust moartea sufletului.

- Încetează, fiul meu! Am spus că Dumnezeu te iubeşte şi îţi va da harul Său. Să ştii, fiul meu, că treizeci de ani m-am luptat cu demonii şi timp de douăzeci de ani nu am simţit ajutorul lui Dumnezeu, însă după ce a trecut cel de-al douăzeci şi cincilea an, am început să simt o oarecare odihnă, care a început apoi să crească tot mai mult. În cel de-al douăzeci şi optulea an odihna a devenit foarte simţită. Iar, când se apropia sfârşitul celui de-al treizecilea an, atât de mult s-a întărit întru mine această odihnă, încât nu pot să o exprim în cuvinte. Când vreau să mă ridic la rugăciune, doar trei psalmi apuc să rostesc cu gura mea şi îndată sunt răpit în extaz, lângă Dumnezeu. În această stare, trei zile dacă stau în picioare, nu simt deloc oboseală. Vezi câtă odihnă mi-a pricinuit lucrarea cea de mulţi ani a răbdării?

✧ Să-i iubeşti şi să pătimeşti împreună cu cei săraci, ca şi tu să fii miluit de Dumnezeu.

✧ Să nu-i mustri pe cei care au întristare în inimă, ca să nu fii pedepsit cu acelaşi toiag şi, căutând pe cineva care să te aline, să nu afli pe nimeni!

✧ Aminteşte-ţi că şi tu ai trup de ţărână şi fă binele tuturor, fără deosebire.

✧ Mai presus decât toate virtuţile este dreapta socoteală.

✧ Să nu mustri pe nimeni pentru greşeala lui, ci să te consideri răspunzător pentru toate, chiar şi pentru greşeala aproapelui.

✧ Mai bine să fii dispreţuit, decât să dispreţuieşti pe altul. Mai bine să fii nedreptăţit, decât să nedreptăţeşti.

✧ Să nu locuieşti împreună cu omul mândru, ca să nu piardă sufletul tău harul Sfântului Duh, şi astfel să devină sălaş al patimilor viclene.

✧ Cel care fuge de slava cea deşartă a lumii, unul ca acesta simte în sufletul său slava veacului ce va să fie.

✧ Urăşte odihna şi traiul bun, ca să-ţi păzeşti gândurile tale netulburate.

✧ Fereşte-te de întâlnirile cele multe şi îngrijeşte-te de sufletul tău, ca să-ţi păstrezi liniştea sufletească.

✧ Păzeşte-te de păcatele cele mici, ca să nu cazi în cele mari.

✧ Îţi este mai de folos să înviezi sufletul tău din patimi, cugetând la cele dumnezeieşti, decât să înviezi morţi.

✧ Mulţi oameni au făcut lucruri minunate, au înviat morţi, s-au ostenit să-i aducă pe cei înşelaţi la calea mântuirii şi alte minuni mari. Mulţi oameni au fost povăţuiţi cu ajutorul lor la cunoaşterea de Dumnezeu. Mai târziu, însă, aceştia care au înviat morţi, au căzut în patimi de ocară, ucigând astfel sufletul lor. Prin aceasta, prin faptele lor păcătoase ce s-au făcut arătate, ei au smintit pe mulţi. În realitate, ei erau cei bolnavi şi în loc să se îngrijească de sănătatea lor sufletească, au ieşit în marea lumii acesteia ca să tămăduiască şi să mântuiască sufletele altora, pierzând astfel nădejdea ce o aveau în Dumnezeu şi sufletele lor.

✧ Cel care se scârbeşte de înşelarea şi răspândirea minţii în cele lumeşti, vede înăuntrul inimii sale pe Stăpânul şi Domnul său.

✧ Pentru ca Dumnezeu să ia în considerare virtuţile noastre, trebuie ca ele să fie însoţite de înfrânare trupească şi de conştiinţă curată (post și spovedanie).

✧ Mai bine să locuieşti împreună cu vulturii decât cu cel lacom şi nesăţios.

✧ Mai bine să trăieşti împreună cu cel infirm şi cu cel neînsemnat, decât cu cel mândru.

✧ Mai bine să fii prigonit, decât să prigoneşti; să fii răstignit, decât să răstigneşti; să fii nedreptăţit, decât să nedreptăţeşti; să fii clevetit, decât să cleveteşti.

✧ Îndreptăţirea de sine nu are loc în viaţa creştinilor şi nu este cuprinsă nicăieri în învăţătura lui Hristos.

✧ Dacă iubeşti blândeţea, vei avea pace în sufletul tău. Iar dacă te vei învrednici să dobândeşti pacea, te vei bucura în orice încercare.

✧ Dumnezeu rabdă toate neputinţele noastre, însă nu-l suferă pe cel care tot timpul cârteşte, ci îl pedepseşte ca să-l îndrepte.

✧ Gura şi inima, care în fiecare încercare Îi mulţumesc lui Dumnezeu, primesc binecuvântarea Lui şi harul dumnezeiesc.

✧ Harului dumnezeiesc îi premerge smerita-cugetare, iar pedepsei, cugetarea semeaţă.

✧ Atunci când viaţa ta este după Dumnezeu, să nu te întristezi pentru necazurile şi relele tale pătimiri, căci Dumnezeu ţi le va ridica într-o bună zi. Să nu te temi nici de moarte, pentru că Dumnezeu a pregătit bunătăţile cele viitoare ca să te facă mai presus de moarte.